

AFSCHEID

Wat zeg je als je weet dat je doodgaat?

Wat zijn de laatste woorden die je zou willen zeggen op je sterfbed? Journaliste Hilde Ingels sprak met vijftig mensen die wisten dat ze zouden sterven. 'Zo spreekt hij over de dood heen nog met ons.'

Veerle Beel

Donderdag 8 oktober 2020 om 16.55 uur

<p>Katrijn Goethals en haar drie kinderen. Zij hebben drie jaar geleden hun man en vader verloren. Fred Debrock</p>

Katrijn Goethals en haar drie kinderen. Zij hebben drie jaar geleden hun man en vader verloren. © Fred Debrock

De vader van Rob Claeys overleed in april 2018 ten gevolge van kanker. Hij was net geen 63 jaar. Dominique Claeys had zijn huis bijna helemaal eigenhandig verbouwd en was bijna twee jaar met pensioen. ‘We hadden ons de toekomst anders voorgesteld’, zegt zoon Rob. ‘Het is nog een enorm gemis dat hij er niet meer bij is.’

Maar wat troost, en hen tot op vandaag verbindt, is dat Dominique en zijn gezin heel bewust afscheid van elkaar hebben genomen. ‘Hij wilde niet in het ziekenhuis sterven. Hij had genoeg dokters gezien. Hij wilde alleen nog bij ons zijn’, zegt Rob. Van de palliatieve thuisverpleegster hadden ze eerder het aanbod gekregen voor een laatste goed gesprek met een journaliste. ‘Het was vader zelf die er in die laatste dagen ineens naar vroeg’, zegt Rob. ‘In allerijl is Hilde dan nog gekomen. Ruim een uur heeft hij met haar gepraat, wij mochten erbij zijn. Door de vragen die zij stelde, ging hij meteen naar de essentie. Wonderlijk, want zij was toch een wildvreemde, die in een heel kwetsbare situatie terecht kwam.’

‘Hij stelde zich meteen voor als Dominique, de man van Sofietje. Hij zei hoe graag hij moeder zag, en hoe graag hij ons zag. En dat zitten kniezen over het einde geen zin had. Hij wilde ons vooral nog meegeven dat we onze kop nooit in het zand mochten steken, maar altijd onze problemen moesten uitpraten. Ik zal jullie wel zien met een verrekijker vanuit de hemel, zei hij. En ook zijn pointe zal ik niet licht vergeten: leve het leven!’

‘Dit was een heel ander gesprek. En ook een beetje on-West-Vlaams, want wij waren zo’n familie van altijd voortdoen en niet omzien’

Rob Claeys

Zoon van Dominique

‘Het waren geen grote geheimen, maar het ging wel recht naar ons hart’, vertelt Rob. ‘Terwijl het in de zorg veeleer draait om de vraag of je goed geslapen hebt, of je nog ergens pijn hebt. Dit was een heel ander gesprek. En ook een beetje on-West-Vlaams, want wij waren toch zo’n familie van altijd voortdoen en niet omzien.’

‘Passeur des mots’

Hilde Ingels, de journaliste in kwestie, die ook sociologe is, heeft al vijftig zulke laatste gesprekken gevoerd, met mensen die op de rand van de dood staan. Het initiatief is intussen uitgegroeid tot de vzw Amfora, die ook groepsvormingen aanbiedt aan medewerkers van palliatieve diensten en equipes, en van woonzorgcentra.

Bijzonder aan de gesprekken is dat het niet gaat over iemands curriculum of status, en ook niet over het lijden door ziekte of het nakende afscheid, maar wel heel vaak over de verbondenheid met anderen. Evenmin is het een therapeutisch gesprek, de interviewer houdt zich op de achtergrond. Hilde schrijft het verhaal op, en werkt het af in een boekje dat de nabestaanden als aandenken kunnen bewaren. Haar naam noch die van de vormgeefster staan erop. Alleen de datum waarop het gesprek heeft plaatsgevonden. ‘Ik zie mezelf als een passeur des mots’, zegt Ingels.

De kinderen van Sven Raman, die drie jaar geleden overleden is aan kanker, kijken nog geregeld in dat boek. Zijn jongste dochter Manou (6), die nog niet kan lezen, bladert er graag doorheen omdat het mooi is en omdat ze weet dat het van haar papa is. ‘Sven was 40 toen hij overleed, en zij was nog maar 2’, zegt moeder Katrijn Goethals. ‘We praten veel over hem, en we vragen ook vaak: wat zou papa nu gedaan hebben? Haar broers Moos (12) en Juul (7) hebben zelf nog wel herinneringen, maar Manou niet. Zij kan alleen op onze verhalen teren.’

‘Het gesprek met Hilde was voor Sven erg belangrijk. Hij wilde zo graag iets achterlaten voor ons. Hij was een levensgenieter. Hij zag ons erg graag, en wij hem. Sven was de lijm die mensen met elkaar verbond. Dat alles vertelt hij in dat boekje. Zo spreekt hij over de dood heen nog met ons.’

Dirk De Wachter, psychiater, spreekt op donderdag 8 april in een livestream over ‘Afscheid dat verbindt’, een lezing die ook later nog te bekijken valt. Info: www.arteveldehogeschool.be/kronkels. Hilde Ingels vertelt in een boek met dezelfde titel over haar ervaringen (uitg. Lannoo).

Verschenen op vrijdag 9 oktober 2020

VEERLE BEEL

Veerle Beel is redactrice binnenland bij De Standaard.

Meer artikels van Veerle Beel >

(<https://www.standaard.be/auteur/veerle-beel>)

[andaard.be/extra/static/](https://www.standaard.be/extra/static/)